Կարգապահական գործ թիվ ԿԳ-26293

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի
կարգապահական հանձնաժողովի

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ
ՓԱՍՏԱԲԱՆ ՍԱՄՎԵԼ ՍԱՐԳՍԻ ՄԵԼԻՔՅԱՆԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼՈՒ ՀԱՐՑԸ ՔՆՆԱՐԿԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ
(ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԳՈՐԾՈՎ)

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի **(այսուհետ՝ Պալատ)** կարգապահական հանձնաժողովը **(այսուհետ՝ Հանձնաժողով)**, Հանձնաժողովի նախագահ՝ Տաթևիկ Շալջյանի, Հանձնաժողովի զեկուցող անդամ՝ Միքայել Դանիելյանի, Հանձնաժողովի անդամներ՝ Վերոնիկա Ալեքսանյանի, Վահե Աստվածատրյանի, Կարինե Բաղդասարյանի, Գուրգեն Թորոսյանի, Կարեն Խալաթյանի, Արաքս Վարդանյանի և Վահագն Քեշիշյանի կազմով,

Գրավոր ընթացակարգով քննության առնելով փաստաբան **Սամվել Սարգսի Մելիքյանին** (արտոնագիր՝ թիվ 987) **(այսուհետ՝ Փաստաբան կամ Պատասխանող)** կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ հարցը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց՝

1. **<u>Կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթը և հիմքը.</u>**

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանական ակադեմիայի **(այսուհետ՝ Ակադեմիա)** ռեկտորի 30.04.2026թ. տեղեկանքի (մուտք Պալատ՝ 05.05.2026թ. № 1248-26) համաձայն՝ փաստաբան **Սամվել Սարգսի Մելիքյանը 2025թ. երկրորդ կիսամյակի (հուլիս-դեկտեմբեր)** ամիսներին չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի:

2. **<u>Կարգապահական վարույթ հարուցելու մասին որոշումը.</u>**

Պալատի նախագահի 04.06.2026թ. թիվ 440-Ա/ԿԳ-26293 որոշմամբ կարգապահական վարույթ է հարուցվել Փաստաբանի նկատմամբ՝ «Փաստաբանության մասին» օրենքի **(այսուհետ՝ Օրենք)** 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4.1 կետի, 45.12-րդ հոդվածի 2-րդ մասի և Պալատի ընդհանուր ժողովի 2019 թվականի հոկտեմբերի 19-ի թիվ 1-Լ որոշմամբ հաստատված

փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի **(այսուհետ՝ Կանոնագիրք)** 2.8.2 ենթակետի խախտման հատկանիշներով:

11.06.2026թ. կարգապահական գործի նախապատրաստումը հանձնարարվել է Պալատի աշխատակազմի սպասարկող անձնակազմի աշխատակից Անի Վարդապետյանին **(այսուհետ՝ Աշխատակից)**:

3. <u>Փաստաբանի համառոտ բացատրությունները.</u>

Սույն կարգապահական վարույթի օրինականությունն ապահովելու և արդարացի լուծման համար նշանակություն ունեցող հանգամանքները բացահայտելու նպատակով՝ 07.07.2026 թվականին Փաստաբանին առաջարկվել է՝ Օրենքի 39.5 հոդվածի 4-րդ մասին համապատասխան, գրությունը ստանալու պահից մեկշաբաթյա ժամկետում ներկայացնել կարգապահական վարույթի համար անհրաժեշտ ապացույցներ, սակայն Փաստաբանը որևէ դիրքորոշում չի ներկայացրել:

4. <u>Պալատի աշխատակազմի սպասարկող անձնակազմի Աշխատակցի եզրակացությունը և գործի հանձնումը Հանձնաժողովին.</u>

Գործի նախապատրաստման արդյունքում Աշխատակիցը 07.08.2026թ. կազմել է եզրակացություն:

Սույն կարգապահական գործը 07.08.2026թ. հանձնվել է Հանձնաժողովին:

Հանձնաժողովը 10.08.2026թ. կարգապահական գործն ընդունել է վարույթ, նշանակել է զեկուցող, ինչպես նաև կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու հարցի մասին որոշման հրապարակման օր, այն է՝ 09.10.2026թ.:

5. <u>Գործի հանգամանքները՝ առկա ապացույցների վկայակոչմամբ.</u>

Հանձնաժողովը, ուսումնասիրելով գործում առկա գրավոր փաստաթղթերը, հաստատված է համարում հետևյալ փաստերը.

1) 2025թ. երկրորդ կիսամյակի **(հուլիս-դեկտեմբեր՝ ներառյալ)** ընթացքում Պալատի, Ակադեմիայի և Պալատի կողմից սահմանված կարգով հավատարմագրված կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվել է 61 (վաթսունմեկ) վերապատրաստման դասընթաց: *Նշված փաստը հաստատվում է Պալատի աշխատակազմի ղեկավարի և վերապատրաստման հարցերով համակարգողի 05.08.2026թ. տեղեկանքով:*

2) Փաստաբանը 2025թ. երկրորդ կիսամյակի (հուլիս-դեկտեմբեր) ամիսներին չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի: *Սույն փաստը հաստատվում է ՀՀ փաստաբանական ակադեմիայի ռեկտորի 30.04.2026թ. տեղեկանքով:*

3) Պալատի խորհրդի 13.01.2023թ. թիվ 2/5-Լ որոշման ուժի մեջ մտնելուց հետո Փաստաբանի նկատմամբ նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթաց չանցնելու հիմքով նախկինում արդեն երկու անգամ հարուցվել է կարգապահական վարույթ: Մասնավորապես, առաջին վարույթի արդյունքներով Հանձնաժողովի 05.09.2024թ. թիվ ԿԳ- 24044 -2-Ա որոշմամբ Փաստաբանի նկատմամբ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4.1 կետի, 45.12-րդ հոդվածի 2-րդ մասի և Կանոնագրքի 2.8.2 ենթակետի խախտման համար կիրառվել է կարգապահական տույժ՝ **«նկատողություն», որը համարվում է մարված**: Դրանից հետո Փաստաբանը 2024 թվականի առաջին կիսամյակում ևս չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի, ինչի կապակցությամբ հարուցված կարգապահական

վարույթի արդյունքներով Հանձնաժողովի 12.05.2025թ. թիվ ԿԳ-25012-2-Ա որոշմամբ Փաստաբանի նկատմամբ կիրառվել է **«խիստ նկատողություն»**, ինչպես նաև լրացուցիչ տույժ՝ պարտադիր վերապատրաստման դասընթացների մասնակցություն՝ **12 ակադեմիական ժամ ժամաքանակով, որից 4 ակադեմիական ժամը՝ «Դեոնթոլոգիա» թեմայով**. այս որոշմամբ կիրառված հիմնական տույժը համարվում է մարված, մինչդեռ լրացուցիչ տույժը մարված չէ:

6. <u>Հանձնաժողովի պատճառաբանված եզրակացությունը և որոշումը.</u>

Հիմք ընդունելով Հանձնաժողովի կողմից հաստատված փաստերը, կարգապահական գործը նախապատրաստող Աշխատակցի եզրակացությունը և քննարկվող իրավահարաբերությունները կարգավորող կանոնները՝ Հանձնաժողովը գտնում է, որ Փաստաբանը ենթակա է կարգապահական պատասխանատվության՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ.

Օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետի համաձայն՝ *Փաստաբանների պալատի խնդիրներն են, ի թիվս այլնի, կազմակերպել փաստաբանի ունկնդիրների մասնագիտական ուսուցումը և փաստաբանների վերապատրաստումը:*

Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4.1 կետի համաձայն՝ *փաստաբանը պարտավոր է սահմանված կարգով և ժամաքանակով մասնակցել սույն օրենքով նախատեսված վերապատրաստման դասընթացներին, բացառությամբ սույն օրենքով կամ փաստաբանների պալատի կանոնադրությամբ նախատեսված դեպքերի:*

Օրենքի 45.12 հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *Փաստաբանը պարտավոր է անցնել փաստաբանների պալատի խորհրդի սահմանած կարգով և ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացներ, որոնք չեն կարող երկու տարվա ընթացքում քառասունութ ժամից պակաս լինել:*

Կանոնագրքի 2.8.2 ենթակետի համաձայն՝ *փաստաբանը պարտավոր է Պալատի խորհրդի կողմից սահմանված կարգով և ժամաքանակով մասնակցել Օրենքով նախատեսված վերապատրաստման դասընթացներին:*

Պալատի խորհրդի 13.01.2023թ. «Փաստաբանների վերապատրաստման, դրա համար անհրաժեշտ վճարների չափը սահմանելու և վճարելու կարգը հաստատելու մասին» թիվ 2/5-Լ որոշման հավելվածի (այսուհետ՝ Կարգ) 9-րդ կետի համաձայն՝ *յուրաքանչյուր կիսամյակի (վեց ամսվա) համար փաստաբանը պետք է անցնի* ***նվազագույնը*** *12 (տասներկու) ակադեմիական ժամ (այսուհետև՝ ժամ, 1 (մեկ) ակադեմիական ժամը հավասար է 40 (քառասուն) րոպեի) ժամաքանակով (այսուհետև՝ Նվազագույն ժամաքանակով) վերապատրաստման դասընթացներ:*

Կարգի 8-րդ կետի համաձայն՝ *վերապատրաստման դասընթացները կազմակերպվում են ըստ կիսամյակների, բացառությամբ Կարգով նախատեսված դեպքերի: Կիսամյակի հաշվարկը՝ ա) սկսվում է հունվար ամսից և ավարտվում հունիսին (ներառյալ), կամ բ) սկսվում է հուլիս ամսից և ավարտվում դեկտեմբերին (ներառյալ):*

Կարգի 46-րդ կետի համաձայն՝ *նախկինում վերապատրաստում չանցնելու հիմքով կարգապահական պատասխանատվության չենթարկված փաստաբանի նկատմամբ առաջին անգամ կարգապահական վարույթ չի հարուցվում հաշվետու կիսամյակի համար Նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթաց չանցնելու հիմքով, եթե նա գրավոր դիմում (այդ թվում՝ էլեկտրոնային փոստի միջոցով) է ներկայացրել ՀՀ փաստաբանական ակադեմիայի ռեկտորին կամ ՀՀ փաստաբանների պալատի նախագահին՝ պարտավորվելով հաշվետու*

կիսամյակում չանցած վերապատրաստման դասընթացների ժամերն անցնել հաջորդ կիսամյակում:

Կարգի 47-րդ կետի համաձայն՝ *Նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթաց չանցնելու հիմքով փաստաբանի նկատմամբ առաջին անգամ հարուցված կարգապահական վարույթը կարճվում է, եթե նա գրավոր դիմում (այդ թվում՝ էլեկտրոնային փոստի միջոցով) է ներկայացրել ՀՀ փաստաբանների պալատի կարգապահական հանձնաժողովին՝ պարտավորվելով հաշվետու կիսամյակում չանցած Նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացների ժամերն անցնել հաջորդ կիսամյակում և եթե նա չի օգտվել Կարգի 46-րդ կետով նախատեսված հնարավորությունից:*

Կարգի 48-րդ կետի համաձայն՝ *Կարգի 46-րդ կամ 47-րդ կետերում նշված փաստաբանի դիմումը՝ հաջորդ կիսամյակում վերապատրաստման դասընթացներն անցնելու վերաբերյալ՝ առաջացնում է նշված ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցելու պարտականություն: Կարգի 46-րդ կամ 47-րդ կետում նշված հիմքով հաջորդ կիսամյակում վերապատրաստման դասընթացին մասնակցելու դեպքում, փաստաբանը պետք է նախապես գրավոր տեղեկացնի ՀՀ փաստաբանների պալատի աշխատակազմի ղեկավարին՝ նշելով դասընթացի թեման, դասընթացի ամսաթիվը և մասնակցության հիմքը:*

Փաստաբանի վարքի նկատմամբ հարաբերականորեն խիստ սահմանափակումները պայմանավորված են փաստաբանի մասնագիտության առանձնահատուկ բնույթով և հանրային բարձր կարգավիճակով, որը պայմանավորված է փաստաբանության՝ որպես իրավապաշտպան գործունեության մեծ կարևորությամբ:

Այս համատեքստում, առանձնակի նշանակություն է ձեռք բերում փաստաբանների շարունակական վերապատրաստումը, որը հանդիսանում է Օրենքով ամրագրված՝ Պալատի կարևոր խնդիրների մեկը: Ըստ այդմ, նշված խնդրի իրականացման ապահովման համար Օրենքը սահմանել է ոչ միայն վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցելու փաստաբանների պարտավորությունը, այլ նաև լիազորել է Պալատի խորհրդին, ի թիվս այլնի, նաև սահմանել փաստաբանների վերապատրաստման կարգն ու ժամաքանակը:

Նշվածի հաշվառմամբ, Կարգն իր հերթին կարգավորելով նաև փաստաբանների վերապատրաստման դասընթացներ անցնելու, այդ թվում՝ ընթացակարգի, ժամկետների, ժամերի հաշվարկի առանձնահատկությունները, սահմանել է, որ վերապատրաստման դասընթացները կազմակերպվում են ըստ կիսամյակների և ներառում են նվազագույնը 12 ակադեմիական ժամ (1 ակադեմիական ժամը հավասար է 40 րոպեի), որը փաստաբանը պետք է անցնի տվյալ կիսամյակի ընթացքում:

Ընդ որում, չնայած նրան, որ սահմանված Կարգով և ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացներին չմասնակցելն ինքնին հանդիսանում է կարգապահական խախտում և փաստաբանի համար առաջացնում է բացասական հետևանք կարգապահական տույժի տեսքով, այնուամենայնիվ, Կարգը նախատեսել է որոշակի պայմաններ, որոնց միաժամանակյա առկայության դեպքում Պալատի Հանձնաժողովն իրավասու է կարճել վերապատրաստում չանցնելու հիմքով փաստաբանի նկատմամբ հարուցված կարգապահական վարույթը:

Մասնավորապես, Հանձնաժողովը նշված վարույթը կարող է կարճել, եթե՝

- փաստաբանի նկատմամբ նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթաց չանցնելու հիմքով վարույթը հարուցվել է առաջին անգամ,
- փաստաբանը գրավոր դիմում է ներկայացրել Հանձնաժողովին՝ պարտավորվելով հաշվետու կիսամյակում չանցած նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման

դասընթացների ժամերն անցնել հաջորդ կիսամյակում,

- փաստաբանը չի օգտվել Կարգի 46-րդ կետով նախատեսված հնարավորությունից:

Հարկ է ընդգծել, որ Կարգի վկայակոչված 47-րդ կետի կիրառման արդյունքներով փաստաբանի համար առաջանում է նշված ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացներին հաջորդ կիսամյակում մասնակցելու պարտականություն, որը ենթակա է կատարման փաստաբանի ընթացիկ պարտավորության հետ զուգահեռ:

Տվյալ դեպքում, Հանձնաժողովը հարկ է համարում նշել, որ Օրենքով սահմանված վերապատրաստմանը վերաբերող դրույթների կիրարկումից և Պալատի խորհրդի 13.01.2023թ. թիվ 2/5-Լ որոշմամբ հաստատված «Փաստաբանների վերապատրաստման, դրա համար անհրաժեշտ վճարների չափը սահմանելու և վճարելու կարգի» ուժի մեջ մտնելուց հետո դրանցով ամրագրված նորմերի գործողությունը տարածվում է դրանց ուժի մեջ մտնելուց հետո գործող հարաբերությունների վրա՝ «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի 28-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան:

Նշված կարգավորումների ուժի մեջ մտնելուց հետո Փաստաբանի նկատմամբ նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթաց չանցնելու հիմքով առաջին անգամ կարգապահական վարույթ հարուցվել էր Պալատի նախագահի ժամանակավոր պաշտոնակատարի 09.01.2025թ. որոշմամբ: Այդ վարույթով հաստատվել էր, որ 2023 թվականի երկրորդ կիսամյակի ընթացքում Պալատի, Ակադեմիայի և Պալատի կողմից սահմանված կարգով հավատարմագրված կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվել է 102 (մեկ հարյուր երկու) վերապատրաստման դասընթաց, սակայն Փաստաբանը չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի: Վարույթի արդյունքներով Հանձնաժողովի 05.09.2024թ. թիվ ԿԳ-24044-2-Ա որոշմամբ Փաստաբանի նկատմամբ կիրառվել էր կարգապահական տույժ՝ «նկատողություն», որը ներկայումս համարվում է մարված: Ընդ որում, այդ գործով Հանձնաժողովը ամենամեղմ՝ «նկատողություն» կարգապահական տույժի ընտրությունը հիմնավորել էր նաև այն հանգամանքով, որ նույն հիմքով կարգապահական վարույթը Փաստաբանի նկատմամբ հարուցվել էր առաջին անգամ:

Այնուհետև, 2024 թվականի առաջին կիսամյակում Պալատի, Ակադեմիայի և Պալատի կողմից սահմանված կարգով հավատարմագրված կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվել է 130 (մեկ հարյուր երեսուն) վերապատրաստման դասընթաց, սակայն Փաստաբանը կրկին չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի: Այդ կապակցությամբ հարուցված երկրորդ կարգապահական վարույթի արդյունքներով Հանձնաժողովի 12.05.2025թ. թիվ ԿԳ-25012-2-Ա որոշմամբ Փաստաբանի նկատմամբ կիրառվել է հիմնական կարգապահական տույժ՝ «խիստ նկատողություն», ինչպես նաև լրացուցիչ տույժ՝ պարտադիր վերապատրաստման դասընթացների մասնակցություն՝ 12 ակադեմիական ժամ ժամաքանակով, որից 4 ակադեմիական ժամը՝ «Դեոնթոլոգիա» թեմայով:

Այսպիսով, գործող կարգավորումների և առկա փաստերի հաշվառմամբ, Փաստաբանի նկատմամբ նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթաց չանցնելու հիմքով կարգապահական վարույթ հարուցվում է արդեն երրորդ անգամ:

Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ 2025 թվականի երկրորդ կիսամյակի հուլիսից դեկտեմբեր ամիսների ընթացքում, Պալատի, Ակադեմիայի և Պալատի կողմից սահմանված կարգով հավատարմագրված կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվել է 61 (վաթսունմեկ) վերապատրաստման դասընթաց : Ընդ որում, դասընթացների թեմաները նախապես հաստատված և տեղադրված են եղել Պալատի կայքում, ինչպես նաև Պալատը

մշտապես էլեկտրոնային փոստի միջոցով փաստաբաններին տեղեկացրել է վերապատրաստման դասընթացների ժամանակացույցի և առարկաների ցանկի վերաբերյալ, որպեսզի փաստաբանները կարողանան ընտրել իրենց հարմար առարկաները: Այս համատեքստում Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ Փաստաբանը, իրազեկված լինելով կամ առնվազն պարտավոր լինելով իրազեկված լինել Օրենքով ամրագրված վերապատրաստում անցնելու իր պարտականության մասին, ինչից բացի նաև հավելյալ ծանուցվելով վերապատրաստման դասընթացների առկայության, բովանդակության, ժամանակի ու այլնի մասին, ինչպես նաև նույն հիմքով նախկինում երկու կարգապահական վարույթների շրջանակում որոշումներ կայացված լինելու պայմաններում, խախտել է իր այդ պարտականությունը և 2025 թվականի երկրորդ կիսամյակում կրկին չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի:

Այսպիսով, երեք տարբեր հաշվետու ժամանակահատվածներում կազմակերպվել է ընդհանուր առմամբ 293 վերապատրաստման դասընթաց, սակայն Փաստաբանը նշված ժամանակահատվածներից որևէ մեկում չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի: Ավելին, երկրորդ կարգապահական վարույթի արդյունքով նրա նկատմամբ կիրառված լրացուցիչ տույժը՝ 12 ակադեմիական ժամ պարտադիր վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցելու պարտականությունը, շարունակում է մնալ չմարված:

Հանձնաժողովը նաև արձանագրում է, որ Փաստաբանը օբյեկտիվորեն ունեցել է հնարավորություն հաշվետու ժամանակահատվածում անցնելու տվյալ կիսամյակի համար պարտադիր 12 (տասներկու) ակադեմիական ժամ ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացները, սակայն չի կատարել օրենքով նախատեսված պարտականությունը:

Վերոգրյալի հաշվառմամբ, Հանձնաժողովը, գնահատելով սույն կարգապահական գործի քննության ընթացքում ձեռք բերված նյութերը, գալիս է այն եզրահանգման, որ Փաստաբանի վարքագծում **առկա են Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4.1 կետի, 45.12-րդ հոդվածի 2-րդ մասի և Կանոնագրքի 2.8.2 ենթակետի խախտման հատկանիշները, իսկ կարգապահական վարույթը կարճելու հիմքեր՝ այդ թվում նաև Կարգի 46-48 կետերի համատեքստում, առկա չեն, քանզի առկա չեն Փաստաբանի մեղքի առկայությունը հերքող ապացույցներ, իսկ վերապատրաստում չանցնելու հիմքով կարգապահական վարույթը Փաստաբանի նկատմամբ հարուցվել է ոչ առաջին անգամ**:

7. <u>Կարգապահական տույժի ընտրությունը.</u>

Անդրադառնալով նշանակվող կարգապահական տույժի տեսակին՝ Հանձնաժողովն արձանագրում է հետևյալը:

Օրենքի 39.10 հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *փաստաբանի կարգապահական պատասխանատվության հարցը քննելուց հետո փաստաբանների պալատի կարգապահական հանձնաժողովը կարող է փաստաբանի նկատմամբ կիրառել կարգապահական տույժերի հետևյալ տեսակներից մեկը, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված դեպքի.*

1) նկատողություն.

2) խիստ նկատողություն.

3) լրացուցիչ վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցել.

4) տուգանք.

5) փաստաբանի արտոնագրի գործողության դադարեցում:

Օրենքի 39.10 հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *փաստաբանի նկատմամբ կիրառվող*

կարգապահական տույժը պետք է համաչափ լինի կատարված խախտմանը: Կարգապահական տույժ կիրառելիս փաստաբանների պալատի կարգապահական հանձնաժողովը հաշվի է առնում նաև խախտման հետևանքները, փաստաբանի անձը, մեղքի աստիճանը, առկա տույժերը, փաստաբանին բնութագրող ուշադրության արժանի այլ հանգամանքներ:

Օրենքի 39.10 հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ *տուգանքի չափը սահմանում է փաստաբանների պալատի կարգապահական հանձնաժողովը, որը չի կարող գերազանցել սահմանված նվազագույն աշխատավարձի երկուհարյուրապատիկը: Տուգանքը փաստաբանը վճարում է փաստաբանների պալատի բյուջե:*

Պալատը հանդիսանում է փաստաբանների մասնագիտական, ինքնակառավարվող միավորում, որի հիմնական խնդիրներից է, ի թիվս այլնի՝ փաստաբանների շարունակական վերապատրաստման, ինչպես նաև նրանց իրավաչափ և փաստաբանական էթիկայի նորմերին համապատասխանող վարքագծի ապահովումը, որոնք իրենց հերթին հանդիսանում են նաև փաստաբանների պարտականությունները:

Ըստ այդմ, Պալատը ձեռնարկում է անհրաժեշտ միջոցները փաստաբանների կողմից փաստաբանների կողմից պարտադիր վերապատրաստման պարտականության կատարումն ապահովելու համար, որպիսի պայմաններում էլ դրա չկատարումը՝ այսինքն համապատասխան կիսամյակի ընթացքում նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացների չանցնելը, դիտարկվում է որպես կարգապահական խախտում:

Այդ խնդրի իրացման հիմնական իրավական միջոցներից մեկը Պալատի կարգապահական գործառույթն է, որը դրսևորվում է Օրենքով և Կարգապահական հանձնաժողովի գործունեության կարգով սահմանված ընթացակարգով փաստաբանին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելով: Օրենքով հստակ նախատեսված են կարգապահական պատասխանատվության միջոցների այն տեսակները, որոնք Պալատն իրավասու է կիրառել կարգազանց փաստաբանների նկատմամբ: Ընդ որում, Օրենքում ամրագրված են նաև փաստաբանի պատասխանատվության անհատականացման համար կիրառելի չափանիշներ, որոնց հաշվառմամբ Պալատին իրավունք է տրվում փաստաբանի նկատմամբ կիրառել որոշակի տույժի տեսակ:

Օրենքով Պալատին վերապահված կարգապահական գործառույթից և այդ թվում փաստաբանի նկատմամբ կարգապահական վարույթ իրականացնելու և կարգապահական տույժ կիրառելու իրավազորությունից հետևում է, որ Պալատը ոչ միայն իրավասու է, այլև պարտավոր է յուրաքանչյուր դեպքում իրականացնել փաստաբանի կողմից կատարված արարքի որակում Օրենքի և Կանոնագրքի շրջանակներում և դրան համապատասխան՝ նշանակել համապատասխան կարգապահական տույժ:

Այսպես, Օրենքի 39.10 հոդվածի 2-րդ մասով Պալատը պարտավոր է փաստաբանի նկատմամբ կարգապահական տույժ նշանակելիս ղեկավարվել համաչափության սկզբունքով, ինչպես նաև հաշվի առնել կարգապահական խախտման հետևանքները, իրավախախտի անձը, մեղքի աստիճանը և վերաբերելի այլ կարևոր հանգամանքներ:

Պալատի հանձնաժողովը նաև հարկ է համարում արձանագրել, որ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը, խոսելով իրավունքների սահմանափակումների իրավաչափության մասին, առանձնացնում է հետևյալ հիմնական տարրերը՝ նպատակի իրավաչափություն, իրավաչափ նպատակի և այդ նպատակին հասնելու համար կիրառված միջոցների միջև համաչափության ողջամիտ հարաբերակցություն (Case of Khalfaoui v. France, 14.03.2000):

Սույն պարագայում Պատասխանողին նշված կարգապահական տույժին ենթարկելու իրավաչափ նպատակն Օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ և 4-րդ կետերով Պալատի վրա դրված խնդիր-պարտականության իրացումն է՝ ապահովել փաստաբանների գիտելիքների ու հմտությունների շարունակական կատարելագործումը պարտադիր վերապատրաստումների միջոցով, իսկ փաստաբանների կողմից այդ պարտականության խախտման դեպքում՝ ապահովել նաև ՀՀ օրենսդրության և փաստաբանական էթիկայի նորմերի պահպանումը փաստաբանների նկատմամբ կարգապահական վարույթի իրականացման և կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու միջոցով: Իսկ ընտրված միջոցի համապատասխանությունը բխում է ընտրված կարգապահական տույժը նշանակելիս և Օրենքի 39.10 հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված պատասխանատվության անհատականացման չափանիշների կիրառելիս Պատասխանողի վարքագծի ծանրության, մեղքի աստիճանի և Պատասխանողի անձը բնութագրող հատկանիշների քննությունից:

Հանձնաժողովը հաշվի է առնում այն փաստը, որ գործի նյութերով հաստատված է համարվում, որ 2025թ. երկրորդ կիսամյակի՝ հուլիսից դեկտեմբեր ամիսների ընթացքում Պալատի, Ակադեմիայի և Պալատի կողմից սահմանված կարգով հավատարմագրված կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվել է 61 (վաթսունմեկ) վերապատրաստման դասընթաց, իսկ Փաստաբանն իր հերթին չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի՝ այն պարագայում, երբ լրացման ենթակա նվազագույն ժամաքանակը կազմում է՝ 12 ակադեմիական ժամ, այսինքն 4 դասընթաց, յուրաքանչյուրը 3 ակադեմիական ժամով (4*3=12):

Ընդ որում, Փաստաբանի նկատմամբ վերապատրաստում չանցնելու հիմքով առաջին անգամ կարգապահական վարույթ հարուցվել էր Պալատի նախագահի ժամանակավոր պաշտոնակատարի 09.01.2025 թվականի որոշմամբ, որի արդյունքներով Հանձնաժողովի 05.09.2024 թվականի թիվ ԿԳ- 24044 -2-Ա որոշմամբ Փաստաբանի նկատմամբ կիրառվել էր կարգապահական տույժ՝ «նկատողություն»: Նշված տույժը ներկայումս համարվում է մարված, հետևաբար **Հանձնաժողովը դրա իրավական հետևանքները սույն գործի վրա չի տարածում:**

Այնուհետև, Փաստաբանի կողմից 2024 թվականի առաջին կիսամյակում պարտադիր վերապատրաստման դասընթացներին կրկին չմասնակցելու կապակցությամբ հարուցված երկրորդ կարգապահական վարույթի արդյունքներով Հանձնաժողովի 12.05.2025 թվականի թիվ ԿԳ-25012-2-Ա որոշմամբ Փաստաբանի նկատմամբ կիրառվել է հիմնական կարգապահական տույժ՝ «խիստ նկատողություն», ինչպես նաև լրացուցիչ տույժ՝ պարտադիր վերապատրաստման դասընթացների մասնակցություն՝ 12 ակադեմիական ժամ ժամաքանակով, որից 4 ակադեմիական ժամը՝ «Դեոնթոլոգիա» թեմայով: Նշված հիմնական տույժը ներկայումս համարվում է մարված, հետևաբար **Հանձնաժողովը դրա իրավական հետևանքները սույն գործի վրա չի տարածում,** մինչդեռ լրացուցիչ տույժը մարված չէ:

Միևնույն ժամանակ, Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ.

- Փաստաբանը 2023 թվականի երկրորդ կիսամյակի՝ հուլիսից դեկտեմբեր ամիսներին, չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի:
- Փաստաբանը չի պարտավորվել 2023 թվականի երկրորդ կիսամյակում չանցած նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացների ժամերն անցնել 2024 թվականի առաջին կիսամյակում:
- 2024 թվականի առաջին կիսամյակի՝ հունվարից հունիս ամիսների ընթացքում, Պալատի, Ակադեմիայի և Պալատի կողմից սահմանված կարգով

հավատարմագրված կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվել է 130 (մեկ հարյուր երեսուն) վերապատրաստման դասընթաց:

- Փաստաբանը 2024 թվականի առաջին կիսամյակի՝ հունվարից հունիս ամիսներին, չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի:
- 2025 թվականի երկրորդ կիսամյակի՝ հուլիսից դեկտեմբեր ամիսների ընթացքում, Պալատի, Ակադեմիայի և Պալատի կողմից սահմանված կարգով հավատարմագրված կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվել է 61 (վաթսունմեկ) վերապատրաստման դասընթաց:
- Փաստաբանը 2025 թվականի երկրորդ կիսամյակի՝ հուլիսից դեկտեմբեր ամիսներին, չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի:

Տվյալ դեպքում Հանձնաժողովը հաշվի է առնում այն, որ Փաստաբանը չի մասնակցել ոչ միայն քննության առարկա հանդիսացող հաշվետու ժամանակահատվածի, այլև դրան նախորդող ժամանակահատվածների պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի: Բացի այդ, կարգապահական վարույթի ընթացքում Փաստաբանը չի ներկայացրել որևէ բացատրություն և/կամ ապացույց, որը կհավաստեր այլ հավատարմագրված կազմակերպություններում վերապատրաստում անցած լինելու հանգամանքը, ավելին՝ Փաստաբանն այդպիսի փաստ անգամ չի վկայակոչել:

Պալատի կողմից կազմակերպված վերապատրաստման դասընթացներին չմասնակցելը, ինչպես նաև այլ հավատարմագրված կազմակերպություններում վերապատրաստում անցած լինելու վերաբերյալ որևէ տվյալ չներկայացնելը՝ Փաստաբանի մեղքի բացակայության մասին պնդումների ու ապացույցների բացակայության պայմաններում, վկայում են պարտադիր վերապատրաստման վերաբերյալ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջների նկատմամբ Փաստաբանի դրսևորած ոչ համարժեք վերաբերմունքի մասին: Փաստաբանը փաստացի չի կատարել իր համար սահմանված պարտադիր վերապատրաստման պարտականությունը, իսկ այդ հանգամանքը նրա կողմից չի հերքվել:

Հանձնաժողովը հարկ է համարում նաև նշել, որ Փաստաբանը անգամ չի մասնակցել «Փաստաբանի վարքագծի կանոնները (դեոնթոլոգիա)» թեմայով վերապատրաստումների, որը յուրաքանչյուր Փաստաբան պարտավոր է տարին առնվազն չորս ժամ վերապատրաստվել՝ առանց հայեցողական լիազորության:

Նման պայմաններում, Հանձնաժողովը տեղին է համարում մեջբերել՝ ՀՀ սահմանադրական դատարանի 2016թ. ապրիլի 5-ի թիվ ՍԴՈ-1263 որոշումը, որում ՀՀ սահմանադրական դատարանը նշել է. *«Ինքնանպատակ չէ այն հանգամանքը, որ ի տարբերություն 2005թ. խմբագրությամբ ՀՀ Սահմանադրության 20-րդ հոդվածի, որի 1-ին մասի 1-ին նախադասությամբ ամրագրված դրույթով սահմանված էր իրավաբանական օգնություն ստանալու իրավունքը, 2015թ. խմբագրությամբ ՀՀ Սահմանադրության 64-րդ հոդվածը, որը վերաբերում է դիտարկվող իրավունքին, պարունակում է 2-րդ մաս, որի 1-ին նախադասությամբ ամրագրված է հետևյալ դրույթը. «Իրավաբանական օգնություն ապահովելու նպատակով երաշխավորվում է անկախության, ինքնակառավարման և փաստաբանների իրավահավասարության վրա հիմնված փաստաբանության գործունեությունը»: Դրանով իսկ պետությունն ընդլայնել է որակյալ իրավաբանական օգնություն ցուցաբերելու իր պոզիտիվ պարտականության շրջանակները* ***<u>սահմանադրական մակարդակի բարձրացնելով փաստաբանության որպես որակյալ իրավաբանական օգնություն տրամադրող ինստիտուտի դերը</u>»:***

Փաստաբանների տեսական գիտելիքների ամրապնդման անհրաժեշտությունն ուղղակիորեն ամրագրված է նաև Կարգի *2-րդ կետում, որի համաձայն՝ Վերապատրաստման նպատակը փաստաբանների գիտելիքի, հմտությունների և մասնագիտական պատրաստվածության բարձրացումն է:*

Փաստաբանական հմտությունների, գիտելիքի և մասնագիտական պատրաստվածության բարձրացումը փաստաբանության ինստիտուտի հանրային ընկալման առանցքային տարրերից է, ինչի բացակայությունն արժեզրկում է փաստաբանի՝ որպես իրավապաշտպան և արդարադատության կայացմանը նպաստող գործառույթներ իրականացնող անձի հասարակական նշանակությունը: Օրենքը փաստաբանին պարտավորեցնում է մշտապես բարձրացնել իր մասնագիտական բարձր որակավորումը, մասնագիտական հմտությունները և փորձը նաև վերապատրաստման միջոցով:

Վերը նշված պարտադիր վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցելը ուղղակիորեն կապված է նաև իր վստահորդների հանդեպ ստանձնած պարտականությունների բարեխիղճ կատարման հետ, որը կրկին փաստաբանության ինստիտուտի հանրային ընկալման առանցքային տարրերից է:

Վերոնշյալի հաշվառմամբ, Հանձնաժողովը գտնում է, որ Փաստաբանը տվյալ իրադրությունում ակնհայտորեն կարող էր և պարտավոր էր գիտակցել իր վարքագծի ոչ իրավաչափ բնույթը և կատարել պարտադիր վերապատրաստման իր պարտականությունը: Վերոնշյալ հանգամանքները գնահատելով՝ Հանձնաժողովը գտնում է, որ Փաստաբանի վարքագիծը պահանջում է այնպիսի կարգապահական արձագանք, որը համարժեք կլինի թույլ տրված խախտման բնույթին և դրա դրսևորման հանգամանքներին: Մասնավորապես, Փաստաբանը, ունենալով պարտադիր վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցելու պարտականություն և այն կատարելու իրական հնարավորություն, տարբեր հաշվետու ժամանակահատվածներում չի կատարել վերապատրաստման պարտականությունը, չի օգտվել նաև Կարգով նախատեսված՝ չանցած նվազագույն ժամաքանակը հաջորդ կիսամյակում լրացնելու հնարավորությունից, իսկ նրա նկատմամբ կիրառված լրացուցիչ վերապատրաստման տույժը սույն գործի քննության պահին շարունակում է մնալ չմարված:

Հանձնաժողովի գնահատմամբ, նշված հանգամանքները պահանջում են այնպիսի կարգապահական ներգործության միջոցի կիրառում, որն իր բնույթով առավել զգալի է, քան նախազգուշացնող բնույթ ունեցող տույժերը: Միաժամանակ, կատարված խախտման բնույթն ու աստիճանը չեն հիմնավորում առավել խիստ՝ փաստաբանի արտոնագրի գործողության դադարեցման տույժի կիրառումը: Ուստի Հանձնաժողովը գտնում է, որ տվյալ դեպքում «տուգանք» կարգապահական տույժի կիրառումն ապահովում է անհրաժեշտ հավասարակշռություն խախտման բնույթի և կիրառվող ներգործության խստության միջև:

Տուգանքի չափը որոշելիս Հանձնաժողովը հաշվի է առնում, մի կողմից, պարտադիր վերապատրաստման պահանջի շարունակական չկատարումը և չմարված լրացուցիչ տույժի առկայությունը, իսկ մյուս կողմից՝ սույն գործով միջինից առավել խիստ դրամական ներգործություն հիմնավորող լրացուցիչ հանգամանքների բացակայությունը: Հետևաբար, Հանձնաժողովը գտնում է, որ Փաստաբանի նկատմամբ 50.000 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամի չափով տուգանքի կիրառումը համաչափ է կատարված խախտմանը և բավարար՝ կարգապահական ներգործության նպատակին հասնելու համար:

Ելնելով վերոշարադրյալից և ղեկավարվելով Օրենքի 11.1-րդ հոդվածի 3-րդ մասի, 39-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 39.7.-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին կետի, 39.10.-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետի, 2-րդ և 4-րդ մասերի պահանջներով, Հանձնաժողովը՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց՝

1. Փաստաբան Սամվել Սարգսի Մելիքյանի (արտոնագիր թիվ 987) նկատմամբ կիրառել կարգապահական տույժ՝ «տուգանք»՝ 50.000 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամի չափով՝ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4.1 կետի, 45.12-րդ հոդվածի 2-րդ մասի, ինչպես նաև Կանոնագրքի 2.8.2-րդ ենթակետի պահանջների խախտման համար:

2. Հանձնարարել Հանձնաժողովի նիստերի քարտուղարին՝ սույն որոշման մասին իրազեկել Փաստաբանին:

Ծանոթություն. Սույն որոշումը կարող է բողոքարկվել ՀՀ փաստաբանների պալատի խորհուրդ կամ դատական կարգով այն ստանալու օրվանից մեկամսյա ժամկետում: Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում այն Փաստաբանի կողմից ստանալու հաջորդ օրվանից:

ՀՀ փաստաբանների պալատի
կարգապահական հանձնաժողովի
նախագահ՝ **Տաթևիկ Շալջյան**

Թիվ ԿԳ-26293-2-Ա
09 հոկտեմբերի 2026թ.
ք.Երևան